

*Către: domnul Andrian GAVRILIȚĂ,
Ministru al Finanțelor*

Nr. 63-26/SD din 22 iunie 2026

Ref.: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale)

Stimate dle Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului, în cadrul exercițiului de consultare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), și urmare a examinării proiectului menționat de către mediul de afaceri, prezentăm următoarele obiecții:

1) Menținerea cotelor existente de impozitare a profitului cu accent pe o valorificare sporită a întregului bazin fiscal

Elementul central al politicii fiscale pentru perioada următoare este axat pe majorarea impozitelor și taxelor, inclusiv majorarea cotei impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător de la 12% la 15%, iar cea aplicabilă dividendelor de la 6% la 7%. Aceste modificări vor genera un impact fiscal semnificativ asupra modului de impozitare a profiturilor prin majorarea presiunii fiscale cu cca 25%. Solicităm să fie menținută cota existentă în prezent pentru a asigura un climat de afaceri competitiv și atractiv în Republica Moldova. Suplinirea surselor bugetare trebuie să fie efectuată, în mod imperativ, prin valorificarea sporită a bazinului fiscal, cu accent pe identificarea și contracararea evaziunii fiscale, conformarea voluntară eficientă și identificarea și revizuirea facilităților/regimurilor fiscale ineficiente, fără, însă, a crește povara fiscală asupra businessului corect. Or, un regim fiscal predictibil, fără majorări de cote, transformă conformarea voluntară în cea mai rațională alegere economică pe termen lung.

Extinderea/valorificarea pe deplin a bazinului fiscal devine o măsură extrem de importantă nu doar în contextul sustenabilității bugetare, dar și a cerințelor impuse în procesul de aderare la Uniunea Europeană (UE). Re-focusarea de pe majorarea impozitelor pe eficiența fiscală asigură eliminarea concurenței neloiale, în condițiile în care firmele care evită plata taxelor subminează în mod brutal atât stabilitatea bugetară, cât și companiile corecte. Doar o disciplină fiscală strictă poate egala condițiile de joc și asigura dezvoltarea businessului privat în condiții corecte și transparente de piață. Focusul autorităților fiscale ar trebui să se mute către identificarea activităților nedeclarate/sub-declarate. Or, este demonstrat faptul că reducerea evaziunii fiscale și extinderea bazei de impozitare, concomitent cu menținerea unui interval optim de impozitare aduc mai multe venituri la buget decât majorarea cotelor pentru contribuabilii onești (efectul Curbei Laffer).

Mai mult, creșterea taxelor nu reprezintă un instrument potrivit în condițiile în care economia națională este încă una extrem de fragilă, iar redresarea acesteia nu este una suficient de predictibilă. Un nivel majorat de impozitare poate crea o serie de distorsiuni nedorite ale activității economice, în condițiile în care acesta poate distorsiona modul în care efortul sau activele sunt alocate/redistribuite. Modul propus de suprataxare a profiturilor dăunează economiei și nu ajută la dezvoltarea acesteia (în special, datorită faptului că efectul pozitiv din amânarea propusă a impozitării profiturilor la momentul distribuirii acestuia va fi compensat cu efectul negativ al creșterii ratelor de impozitare).

O alternativă fiabilă pentru generarea veniturilor bugetare, fără a crește ratele existente, este extinderea bazei de impozitare prin revizuirea veniturilor supuse impozitării, a regimurilor fiscale speciale care, de cele mai multe ori, sunt utilizate în mod abuziv în vederea optimizărilor fiscale agresive (ex. Regimul SIMM, Organizații necomerciale, Royalty, deținători de patentă, plăți pentru chirii, tranzacții care nu sunt la preț

de piață /care nu au substanță economică derulate cu rezidenți din parcul IT și care ar trebui revizuite în vederea conformării).

Totodată, politica de impozitare a profiturilor în Republica Moldova ar trebui să fie una competitivă și din punct de vedere al comparabilității cu alte state membre ale UE. În context, subliniem faptul că în UE cotele impozitului pe profit variază în funcție de țară, Ungaria (9%), Bulgaria (10%) și Irlanda (12,5%) oferind cele mai mici cote standard de impozitare. Totodată, cele mai mici rate de impozitare a dividendelor aplicabile în UE sunt cele raportate de Estonia și Letonia: 0% (țări care operează un sistem corporativ bazat pe impozitarea doar atunci când compania distribuie profiturile); Malta: 0%, Bulgaria și Grecia: 5%.

În altă ordine de idei, ținem să precizăm faptul că modul propus de impozitare nu este unul definitivat din punct de vedere tehnic/conceptual, fapt care va genera o serie de întrebări și situații contradictorii, va pune o presiune suplimentară pe mediul de afaceri legat de riscul de neconformare. Exemple elocvente în acest sens sunt prezentate mai jos:

- Impozitarea venitului din dividende nu ține cont de perioada fiscală aferentă căreia se distribuie aceste dividende. În context, menționăm că atât (i) dividendele aferente profitului realizat în perioada 2008-2011 și care ar fi trebuit să fie impozitate la cota de 15%, cât și (ii) dividendele aferente profitului realizat în perioadele de până la 2027 (altele decât cele aferente profitului realizat în 2008-2011), urmează a fi impozitate cu un impozit de 7%, fapt care nu asigură o stabilitate și transparență în abordare. Prin urmare, această normă/mod de impozitare urmează a fi revizuit.
- Redacția propusă a art.14 b) și art.15 lit. b) din Codul fiscal lasă loc de interpretare și urmează a fi completată în sensul precizării că aceste norme se aplică profitului net obținut de persoanele juridice în perioadele fiscale de începând cu 1 ianuarie 2027/cu perioada fiscală 2027 (pentru companiile care aplică o altă perioadă fiscală decât anul calendaristic). Precizarea dată este importantă din perspectiva reducerii potențialelor interpretări diferite/situații de abuz, dar și în vederea evitării dublei impuneri la nivelul persoanei juridice (prima dată - prin impozitul pe venit de 12% deja achitat în anii precedenți și a doua oară - prin noul impozit de 15% la momentul distribuirii din 2027). Profitul acumulat în perioada până la 1 ianuarie 2027 a fost deja supus mecanismului de impozitare în vigoare la acea dată. O eventuală anulare sau recalculare retroactivă ar afecta contribuabilii și ar crea un precedent ce ar putea încuraja neconformarea fiscală. Aplicarea noului impozit de 15% pe profitul distribuit (introdus din 2027) asupra unor sume generate în trecut ar însemna aplicarea retroactivă a legii, fapt care contravine principiilor de bază ale dreptului.
- La fel este necesară includerea unei noțiuni exprese a "cheltuielilor neeligibile". Atât legislația fiscală, cât și prevederile contabile operează cu alte noțiuni - cheltuieli deductibile, nedeductibile, însă noțiunea de "cheltuieli neeligibile" nu este utilizată.
- Nu este clară aplicabilitatea și funcționalitatea termenului de "profit distribuit" în contextul determinării/apariției obiectului impozabil – i.e. cota de 15% va fi aplicată exclusiv profitul contabil înregistrat de companie, sau va ține cont de determinarea unui venit impozabil, pornind de la regulile generale de recunoaștere a venitului/deducere a cheltuielilor stabilite în Titlul II al Codului fiscal.
- Nu este clar modul în care vor fi impozitate formele organizatoric-juridice, altele decât cele care sunt vizate nemijlocit de noul mecanism (ex. Reprezentanțe Permanente ale nerezidenților având în vedere faptul că, din punct de vedere juridic, natura profiturilor repatriate de către un nerezident și obținute prin intermediul reprezentanței sale înregistrate în Republica Moldova nu poate fi asimilată noțiunii de distribuire de dividende; Rezidenți ai Parcului IT care nu corespund criteriilor de eligibilitate stabilite prin Legea nr.77/2016 și obligațiile fiscale ale cărora urmează a fi recalculate conform modului general de impozitare etc)

2) Îmbunătățirea cadrului legal aferent activității antreprenorilor independenți (freelanceri)

Aplicarea regimului de freelancing a relevat o serie de lacune legislative, ambiguități și obstacole practice care necesită acțiuni ulterioare în vederea scalării cu succes a acestui concept. Aceste probleme au fost identificate în baza feedback-urilor colectate de EBA Moldova/Consiliul Economic în cadrul discuțiilor tehnice purtate în data de 20 mai 2026, a sondajelor remise adresa antreprenorilor independenți/mediului

de afaceri, dar și a discuțiilor individuale purtate cu reprezentanții autorităților relevante. Urmare a acestui proces de consultări ample, dar și a analizei proiectului de modificări supuse consultărilor, sumarizăm mai jos principalele probleme/deficiențe care se necesită a fi soluționate:

- **Revizuirea plafonului stabilit actualmente/propus prin proiectul politicii fiscale aferent venitului anual al antreprenorului independent** – Propunem majorarea limitei existente de la 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei de 15% la 1,700,000 lei fiind argumentată de: (i) Aducerea în concordanță/alinierea cu pragul nou de înregistrare ca plătitor TVA, precum și de (ii) Necesitatea captării pe deplin a realităților economice și specificului activităților derulate de freelanceri. Cifra de 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei marginale de 15% poate să nu corespundă, în multe cazuri, profilului antreprenorului independent (acesta generând venituri care depășesc acest prag), iar suprataxarea veniturilor excedentare nu încurajează valorificarea pe deplin a regimului de freelancing, existând și riscul ca nu toate veniturile să fie declarate.
- **Clarificarea dreptului de deducere a cheltuielilor/de contractare a antreprenorilor independenți** – Prin proiectul politicii fiscale a fost extins dreptul de deducere a cheltuielilor / de contractare a freelancer-ilor pentru toți agenții economici în limita de 3% din fondul de salarizare. Totuși, în vederea implementării cu succes a acestui regim propunem să fie operate următoarele amendamente: (i) Stabilirea limitei de deducere/de contractare a antreprenorilor independenți în mărime de cel puțin 5% din fondul de salarizare anual. Eventual, ar putea fi prevăzut un plafon mai mare pentru IMM-uri; (ii) Oferirea opțiunii de a alege între utilizarea plafonului fondului salarial din anul precedent sau cel estimat pentru anul curent, în funcție de abilitățile de prognoză ale mediului de afaceri; (iii) Păstrarea derogării existente pentru contribuabilii care nu dispun de fond de salarizare semnificativ/de un număr impunător de salariați în virtutea activităților derulate. Totuși, în scopul aplicării acestei excepții, urmează a fi inclus mecanismul exact de apreciere a plafonului de 70% din cifra de afaceri. În acest scop, ar putea fi considerată formula existentă pentru rezidenții parcurilor IT inclusă în art. 368 di Codul fiscal; (iv) Clarificarea modului de contractare a antreprenorilor de către categoriile de contribuabili care nu aplică regimul general de impozitare (ex. instituții publice, ONG, regimul SIMM, rezidenții parcului IT). Astfel, prin proiectul de lege a fost inclus art.69²⁷ în temeiul căruia este instituită limita/admisibilitatea contactării antreprenorilor independenți de 3% din fondul de salarizare și care, înțelegem că se aplică tuturor formelor organizatorico-juridice, indiferent de regimul de impozitare. Totuși, prin alin.(2) al aceluiași articol este instituit un impozit pe profit de 15% aplicabil tuturor formelor organizatorico-juridice la depășirea limitei de 3% din fondul de salarizare. Prin urmare, urmează a fi revăzută această prevedere și stabilite consecințele pentru încălcarea condițiilor de contractare a antreprenorilor independenți în cazul altor forme organizatorico-juridice decât cele care aplică regimul general de impozitare.
- **Definirea antreprenorului independent în vederea reducerii situațiilor de abuz și asigurării transparenței în aplicarea conceptului** - La moment, redacția Codului fiscal include doar o noțiune generică a antreprenorului independent, fără, însă, a preciza care sunt condițiile/criteriile necesare a fi întrunite în vederea calificării ca freelancer. Or, lipsa unor astfel de criterii ridică suspiciuni în modul practic în care va fi aplicată legea, cu potențiale scenarii de recalificare a activității derulate de antreprenori în beneficiul persoanelor juridice (similar altor forme existente în prezent și care sunt adesea recalificate de SFS). Acest lucru face contractarea freelancerilor mai puțin predictibilă și mai puțin atractivă pentru companii. Mai mult, redacția actuală pare să acorde statutul de antreprenor independent doar pentru persoanele fizice rezidente, nevalorificând pe deplin situația fiscală a cetățenilor străini și care, din diverse motive, pot să nu întrunească criteriul de rezident fiscal al Moldovei. Atribuirea statutului de rezident fiscal în Republica Moldova se face în fiecare an și doar după ce se atestă prezența fizică mai mare de 183 de zile pe parcursul anului, fapt care face această cerință extrem de dificil de a fi implementată în cazul cetățenilor străini. Astfel, propunem să fie soluționate probleme identificate și semnalate de freelanceri/mediul de afaceri prin: (i) Includerea unor criterii clare și exhaustive legate de modul în care urmează a fi recunoscută calitatea/statutul de antreprenor independent; (ii) Eliminarea restricției de a practica activitate de freelancer doar de către persoanele rezidente (să fie extins regimul și pentru cetățeni străini care încă nu dispun de statutul de rezident fiscal în Republica Moldova).

- **Clarificarea mecanismului de asigurare socială a antreprenorului independent** - La moment legislația nu oferă un răspuns clar privind mecanismului de asigurare socială a antreprenorului independent. Mai mult, legislația actuală nu oferă soluții legate de recunoașterea stagiului de cotizare în dependență de profilul de activitate/remunerare a freelancer-ului, riscând astfel ca în cazul persoanelor care sunt remunerați trimestrial/anual acestora să le fie redusă perioada de contributivitate și, implicit, minimizat dreptul la prestații sociale. Astfel, solicităm de a reglementa modul de luare la evidență de către Casa Națională de Asigurări Sociale a sumelor asigurărilor sociale transferate de către antreprenorii independenți în calitate de asigurați, conform opțiunii declarate la înregistrarea sau modificarea datelor privind activitatea acestora.

3) Re-conceptualizarea modului de impozitare a creșterii de capital

Proiectul politicii fiscale include o abordare nouă de taxare a venitului din creșterea de capital obținut de persoanele fizice, iar elementele principale ale acesteia sunt (i) anularea facilității de 50% la determinarea creșterii de capital, (ii) impozitarea creșterii de capital cu cota maximală de 15%, și (iii) impozitarea creșterii de capital din înstrăinarea locuinței de bază, dacă valoarea acesteia constituie peste 1 mln de lei. În context, atragem atenția că acest mecanism va pune o presiune fiscală excesivă asupra veniturilor investiționale și ar putea genera eludarea bazei impozabile (prin nedeclararea prețului real al valorilor tranzacționate). Povara fiscală excesivă va reduce atractivitatea investițiilor, va afecta competitivitatea regională a Moldovei și poate încetini dezvoltarea pieței antreprenoriatului (de ex. vânzarea start-upurilor). Totodată, mecanismul propus de impozitare a creșterii de capital rezultate din înstrăinarea locuinței de bază este unul regretabil, în condițiile în care scopul acestei scutiri a fost de a nu impozita venituri generate din înstrăinarea locuinței, aceste tranzacții fiind privite, mai degrabă, ca fiind marginale/unice și nu cu scopul de a asigura un venit recurent. Totodată, nu este clar cum va fi impozitată creșterea de capital în cazul depășirii limitei de 1 mln de lei (va fi impozabilă doar depășirea sau întreaga valoare). Astfel, solicităm menținerea regulilor existente de impozitare a venitului din creșterea de capital obținut de persoanele fizice. Ca și alternative propunem păstrarea unui nivel redus de impozitare, și lărgirea bazei de impozitare prin conformare, nu prin creșterea cotelor. De asemenea, propunem impozitarea creșterii de capital prin aplicarea logicii impozitării progresive (7% pentru total ≤ 1.000.000 lei, 15% pentru excedent). Includerea câștigurilor de capital în baza de calcul progresiv asigură aplicarea uniformă a principiului impozitării globale a veniturilor persoanei fizice și corelarea cu mecanismul progresiv prevăzut la art.15 lit.a) din Codul fiscal.

Totodată, solicităm să fie reintrodus conceptul de "creștere de capital" și pentru persoanele juridice, cu aplicarea aceleiași facilități existente în prezent. Subliniem faptul că prevederile actuale ale Codului fiscal nu încurajează activitatea investițională a companiilor, o astfel de facilitate fiind oferită doar persoanelor fizice. În context, merită subliniat faptul că noțiunea de "creștere de capital" a fost introdusă începând cu intrarea în vigoare a Titlului II al Codului fiscal, din 1 ianuarie 1998, fiind aplicabilă, în egală măsură, persoanelor juridice și fizice rezidente. Începând, însă, cu 1 ianuarie 2020, creșterea de capital este aplicabilă doar persoanelor fizice rezidente și nerezidente ai RM. Prin excluderea unei astfel de facilități pentru companii presiunea fiscală aferentă venitului investițional a crescut semnificativ, fapt care nu motivează amplificarea activității investiționale. Impozitarea excesivă a creșterii de capital reduce investițiile, distorsionează alocarea resurselor și reduce eforturile companiilor de a valorifica pe deplin potențialul investițional. Astfel, solicităm re-introducerea aceluiași reguli de impozitare pentru persoanele juridice fapt care ar reprezenta un pas ferm spre stimularea activității investiționale, dar și ar elimina discrepanțele existente la moment în legislație.

4) Revizuirea modului propus de impozitare a veniturilor din dobânzi/campanii promoționale/donații

Salutăm intenția autorilor proiectului de a uniformiza cotele impozitului pe venit reținut la sursa de plată, fapt care exclude interpretarea tipului venitului și a cotei aplicate. Totuși, în vederea asigurării unei sarcini fiscale juste, dar și a încurajării promovării și aplicării disciplinei fiscale la scară largă propunem să fie considerate următoarele propuneri:

- Considerăm necesară păstrarea la art. 90¹ alin.(37) din Codul fiscal a cotei impozitului pe venit de 6% aplicabil dobânzilor de la depozite bancare, deoarece majorarea cotei va genera o retragere

semnificativă a depozitelor de către persoanele fizice rezidente și, astfel va avea un impact negativ asupra lichidității instituțiilor financiare și va majora circuitul numerarului în economia națională.

- Deși binevenită includerea în compartimentul de reținere finală a veniturilor din dobânzi, altele decât cele provenite de la instituții bancare, considerăm necesară reducerea cotei propuse de impozitare incluse la art.90¹ alin.(3¹) din Codul fiscal de la 15% la 6% în vederea asigurării unui tratament echitabil și just în raport cu toate veniturile din dobânzi.
- De asemenea este necesar de a elimina prevederile contradictorii la impozitarea dobânzilor la depozite și valori mobiliare prin modificarea redacției Articolul 90¹ (3¹) liniuța a doua: - 15% din dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor impozitate conform alin (3⁷).
- Totodată propunem introducerea ”organizațiilor de creditare nebancaară” în reglementarea cadrului de aplicare. Excluderea organizațiilor de creditare nebancaară (OCN) din rândul entităților enumerate la art. 90¹ alin. (3⁷) creează o asimetrie fiscală nejustificată între actori care activează pe aceeași piață financiară (bănci, AEÎ, furnizori de finanțare participativă și OCN). Persoanele fizice calificați drept investitori calificați prin prisma legislației privind piața de capital care plasează mijloace financiare sau investesc în OCN nu ar trebui să fie penalizate prin aplicarea unui regim fiscal mai dur (de exemplu, impozitarea pe principii generale) comparativ cu cei care aleg sectorul bancar sau asociațiile de economii și împrumut.
- Dat fiind faptul, că campaniile promoționale sunt destinate publicului larg în scopul promovării vânzărilor prin oferirea de câștiguri sub formă de cadouri, cash back-uri, puncte de fidelizare, reduceri la produse sau servicii, care se desfășoară în cadrul unei practici comerciale obișnuite, și identificarea persoanei care a primit acest câștig nu este posibilă de fiecare dată (la o rețea comercială, de exemplu, persoana fizică care vine după cumpărături, nu vine cu actul de identitate), solicităm să fie păstrat modulul existent de impozitare, astfel încât să fie diminuat impactul/costul administrativ la nivel de companie legat de administrarea impozitării sumelor mici rezultate din campanii promoționale). Astfel, considerăm necesară păstrarea regulii de impozitare existente la moment, iar având în vedere că scutirea personală nu va mai exista, ar putea fi prevăzut un alt indicator pentru stabilirea unui venit neimpozabil rezultat din campania promoțională (ex. în mărirea ce nu depășește salariul mediu pe economie per fiecare câștig).
- Având în vedere intenția autorilor de a impozita donațiile la nivelul beneficiarului (modificarea art. 20 lit. i) din CF), propunem includerea unui plafon minim acceptat care va fi recunoscut ca neimpozabil în vederea impozitării veniturilor din donații. În lipsa acestui plafon/limite există riscul eminent ca fiecare transferuri dintre persoanele fizice (ex. transferuri prin MIA între persoanele fizice, cadouri primite de valoare mică etc.) să fie impozitate la nivelul beneficiarului, fapt care face acest mecanism extrem de descurajant, dar și foarte complex din perspectiva administrării fiscale.

5) Revizuirea modului propus de impozitare a veniturilor din beneficii

Proiectul politicii fiscale supus consultărilor este axat pe două concepte distincte ”beneficii monetare și ”beneficii nemonetare” și care, în baza analizei noastre preliminare comportă sarcini fiscale diferite / lasă loc de interpretare privind modul practic în care trebuie înțeles și aplicat regimul fiscal aferent. În context, sumarizăm mai jos principalele deficiențe constatate:

- Pentru respectarea regimului fiscal al acestora este necesar sa fie dată noțiunea exactă a ”beneficiilor monetare” și ”beneficiilor nemonetare”. De exemplu , nu este clar dacă acordarea tichetelor de masă intră în categoria beneficiilor per general, și dacă da, atunci în care categorie de beneficii - monetare sau nemonetare.
- Fondul anual de retribuire a muncii (noțiune nouă) utilizat la determinarea cheltuielilor eligibile/deducerea cheltuielilor, inclusiv în raport cu antreprenorii independenți, este bazat cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective. Având în vedere că în scopuri contabile veniturile și cheltuielile se determina în baza principiului de angajamente, consideram necesar modificarea noțiunii bazat pe salariile calculate și nu cele achitate.
- Am identificat excluderea alin.(19²) din art.24 din Codul fiscal, prin care facilitățile care sunt impozitate la nivelul salariatului se permiteau la deducere la determinarea impozitului pe profit.

Considerăm esențială menținerea prevederii actuale pentru evitarea dublei impuneri a acestor cheltuieli atât la nivel de angajator, cât și la nivel de salariat.

- În cazul beneficiilor nemonetare este propusă limita la deducere de 10% din fondul de salarizare, însă nu este clar cum această limită este/trebuie să fie corelată cu redacția propusă a art.20 lit.d⁶ și art.20 lit.d²⁰ din Codul fiscal. Înțelegem că, cel puțin, din punct de vedere al asigurărilor sociale de stat o astfel de legătură a fost inclusă prin suplینirea Anexei nr.3 la Legea nr.489/1999 punctul 44) și care face trimitere în mod expres la art.24 alin.(19) din Codul fiscal.
- Totodată, propunem majorarea plafonului deductibil al cheltuielilor cu beneficii, având în vedere cumularea tuturor beneficiilor acordate și utilizate ca stimulent de către companii, fiind planificate și bugetate pe termen mediu și lung, iar valoarea acestora cumulativă este una destul de mare (ex. cheltuieli cu hrana, transport, cadouri, sport, servicii de îngrijire a copiilor, etc)
- De asemenea, nu este clar mecanismul de impozitare /deducere a cheltuielilor cu tichetele de masă în condițiile propuse de noua politică fiscală. Astfel, nu este clar (i) care este actul de bază care reglementează regimul de impozitare (Codul fiscal, Legea 166/2017, Legea 489/1999), (ii) care este scopul excluderii contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii din valoarea tichetelor de masă (Potrivit Notei informative la proiect modificarea respectivă urmărește *”excluderea obligației de calculare a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii la valoarea nominală a tichetelor de masa”* însă această normă/regulă nu este inclusă în Legea 489/1999, iar art.7 din Legea 166/2017 include prevederi diferite de cele anunțate prin Nota informativă în temeiul căruia *”Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaților, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu. În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decât limita stabilită la art.4 alin.(1), pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu”*. Pe cale de consecință, solicităm să fie corelate toate aceste legi, astfel încât să fie clar modul de impozitare/de deducere a tichetelor de masă începând cu 2027.
- Totodată, solicităm să fie păstrat regimul actual de deductibilitate pentru transportul și alimentația angajaților. Limitarea deductibilității beneficiilor nemonetare la un plafon de 10% din fondul de salarizare este insuficientă și nu reflectă realitatea în care activează companiile din anumite domenii. În prezent, cheltuielile cumulate aferente transportului și hranei angajaților reprezintă aproximativ 20% din fondul de salarizare. Plafioanele legale actuale de 75 lei/zi/angajat pentru transport și 70 lei/zi/angajat pentru hrana deja constituie circa 20% din fondul de salarizare. Stabilirea unui plafon unic de deductibilitate de 10% pentru toate beneficiile nemonetare ar însemna, în practică, reducerea semnificativă a nivelului actual de deductibilitate pentru aceste cheltuieli. În consecință, noua regulă ar reduce nivelul de deductibilitate existent și ar genera costuri fiscale suplimentare pentru mediul de afaceri. În contextul actual, marcat de declinul demografic și de nivelul redus al veniturilor populației, transportul și alimentația nu pot fi considerate simple beneficii extrasalariale, ci reprezintă necesități esențiale pentru asigurarea și menținerea forței de muncă. Din aceste considerente, propunem păstrarea nivelului actual de deductibilitate pentru transportul și hrana angajaților la minimum 20% din fondul de salarizare.
- De asemenea este necesară excluderea cheltuielilor pentru formarea profesională din plafonul de 10% aplicabil beneficiilor nemonetare și permiterea deducerii integrale a acestora. Cheltuielile pentru formarea profesională sunt direct legate de activitatea de întreprinzător și reprezintă investiții necesare pentru dezvoltarea competențelor angajaților și menținerea competitivității întreprinderii. Deductibilitatea integrală a acestora ar încuraja investițiile în capitalul uman și ar asigura alinierea la bunele practici fiscale internaționale.

6) Revizuirea modului propus de eliminare a scutirilor/cotelor reduse a TVA

Prin abrogarea art. 103 alin. (1) pct. 1) din Codul fiscal, începând cu 1 ianuarie 2027, art.102 alin. (4¹)–(4³) rămâne fără obiect, impunându-se abrogarea sa expresă prin aceeași lege. Totodată, se propune introducerea unei dispoziții tranzitorii care să asigure aplicarea în continuare a mecanismului de pro-ratare pentru obiectele de construcție începute anterior datei de 1 ianuarie 2027.

Totodată, propunem menținerea cotei de **8% pentru medicamente**, indiferent de clasificare, în concordanță cu practica europeană unanimă și cu necesitatea asigurării accesului populației la tratament. Practica statelor membre confirmă această orientare - niciun stat membru UE nu aplică cota standard la medicamente esențiale sau produse agricole primare. Creșterea la 20% ar plasa Moldova în contradicție directă cu filozofia Directivei 112 și cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere.

Considerăm, de asemenea, prematură și riscantă eliminarea serviciilor de utilitate publică – precum energia electrică și energia termică – din sfera de aplicare a art. 104 lit. b) și excluderea cotei reduse la gazele naturale din Codul Fiscal al Republicii Moldova. Trecerea bruscă de la scutirea de TVA cu drept de deducere direct la cota standard de TVA 20% a energiei electrice pentru bunurile cu destinație locativă și a gazului din cota TVA de 8% la cota standard de 20% va genera efecte negative severe asupra stabilității economice a țării. Astfel, solicităm **menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) pentru livrările de energie electrică și termică pentru bunurile cu destinație locativă și a cotei reduse la gazele naturale de 8% conform art. 96 al CF**. În cazul în care armonizarea europeană impune o modificare ulterioară, aceasta trebuie precedată de un studiu de impact și însoțită de o perioadă de tranziție graduală și de mecanisme adecvate de protecție socială. Această tranziție etapizată trebuie realizată strict în corelare cu procesul de consolidare a piețelor de energie electrică, gaze naturale și energie termică din Republica Moldova, pentru a asigura o predictibilitate fiscală și o protecție reală a economiei naționale.

Modificările respective vor avea următoarele consecințe imediate:

- Șoc inflaționist de lanț: În condițiile unei piețe energetice regionale și globale extrem de volatile, majorarea costurilor energetice va scumpi automat toate produsele și serviciile autohtone.
- Presiune pe creșterea economică: Agenții economici vor suporta costuri de producție mai mari, fapt ce va reduce competitivitatea mărfurilor moldovenești și va frâna activitatea economică.
- Scăderea puterii de cumpărare: Costurile finale vor fi suportate de cetățeni, accentuând vulnerabilitatea socială.

Dintre cele 27 state membre UE, 26 aplică cotă redusă pe produse alimentare pe întreg lanțul valoric. Singurul stat care aplică cota standard pe alimente este Danemarca – model susținut de cel mai avansat sistem de redistribuire socială din lume, ireplicabil în contextul Republicii Moldova. Nici un stat membru cu profil economic și social comparabil cu Moldova nu aplică cota standard pe alimente procesate concomitent cu cotă redusă pe producția primară – configurația actuală moldovenească este unică în spațiul european. Germania reintroduce cota redusă de 7% pentru HoReCa din 2026, după ce a constatat contracția sectorială generată de revenirea la cota standard în 2024 – confirmând că majorarea cotei pe acest segment reduce, nu crește, veniturile bugetare. Aplicarea cotei de 8% uniform pe lanțul valoric agroalimentar în Republica Moldova nu reprezintă o măsură inovatoare sau riscantă – ci alinierea la practica standard europeană, conformă Directivei 2006/112/CE, fără necesitatea vreunei derogări și în deplină concordanță cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere RM–UE. Astfel, **solicităm aplicarea cotei reduse de 8% TVA uniform pe întreg lanțul valoric agroalimentar**.

Directiva 112/2006/CE, prin Anexa III, recunoaște explicit că energia electrică, gazele naturale, medicamentele și produsele agricole sunt bunuri de necesitate fundamentală, pentru care statele membre sunt îndreptățite să aplice cote reduse de minimum 5%. Reforma adusă prin Directiva 2022/542 a consolidat această direcție, confirmând că energia, gazele naturale până în 2030 și medicamentele rămân în sfera cotelor preferențiale.

7) Substituirea interdicției totale de deducere a TVA aferentă mijloacelor de transport cu un mecanism de deducere parțială în proporție de 50%

Proiectul de modificare a Codului fiscal propune, prin completarea art. 102 cu alineatul (8³), interzicerea integrală a deducerii sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitate pentru mijloacele de transport indicate, importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova, cu raportarea acestora la costurile sau cheltuielile perioadei. Singura excepție vizează plătitorii TVA care practică activități atribuite la secțiunea G grupa 45.1 din CAEM (comerțul cu autovehicule).

Înțelegem rațiunea măsurii — limitarea abuzurilor legate de deducerea TVA pentru autoturisme procurate formal pe entități juridice, dar utilizate preponderent în scop personal. Considerăm însă că instrumentul ales (interdicția totală) este disproporționat față de obiectivul urmărit și propunem un mecanism alternativ: deducerea în proporție de 50%, argumentele relevante fiind prezentate mai jos:

- *Funcționalitatea principiului neutralității TVA* - Neutralitatea fiscală este principiul fundamental al sistemului TVA: agentul economic nu trebuie să suporte definitiv povara taxei aferente achizițiilor destinate activității impozabile. Interdicția totală de deducere transformă TVA dintr-o taxă pe consum într-un cost direct al afacerii, inclusiv pentru vehiculele utilizate în mod real și verificabil în scopuri economice (vehicule de serviciu pentru echipe mobile, vehicule operaționale, flote corporative). Deducerea de 50% păstrează echilibrul: recunoaște componenta de utilizare economică, neutralizând în același timp avantajul fiscal al utilizării private.
- *Alinierea la practica statelor membre ale UE* - În contextul parcursului european al Republicii Moldova și al angajamentelor de armonizare a legislației fiscale cu acquis-ul comunitar (Directiva 2006/112/CE), modelul dominant în statele UE pentru vehiculele cu utilizare mixtă este deducerea parțială, nu interdicția totală (ex: România — limitare la 50% a dreptului de deducere a TVA pentru vehiculele rutiere motorizate de până la 3,5 tone și maximum 9 locuri, care nu sunt utilizate exclusiv în scopul activității economice; Polonia — deducere de 50% pentru autoturismele cu utilizare mixtă; deducerea integrală este permisă doar la utilizare exclusiv economică, documentată prin evidența curselor; Italia — deducere limitată la 40% pentru vehiculele cu utilizare mixtă, în baza unei derogări aprobate de Consiliul UE).
- *Reflectarea realității economice a utilizării mixte* - Vehiculele deținute de agenții economici sunt, în mod tipic, utilizate atât în scop economic, cât și, parțial, în scop personal. Interdicția totală prezumă, în mod absolut și nerefutabil, utilizarea exclusiv personală — prezumție vădit contrară realității pentru majoritatea contribuabililor de bună-credință. Cota de 50% reprezintă o aproximare rezonabilă, recunoscută internațional, a proporției de utilizare economică, fără a impune sarcina administrativă a evidenței detaliate a curselor.
- *Proportionalitate și impact asupra mediului de afaceri* - Nedeductibilitatea integrală majorează cu 20% costul de achiziție și de operare a parcului auto al întreprinderilor, afectând în special sectoarele cu necesitate obiectivă de mobilitate (servicii, distribuție, construcții, sectorul financiar-bancar cu rețele teritoriale). Efectele previzibile includ: amânarea înnoirii parcului auto (cu impact negativ asupra siguranței rutiere și mediului), scumpirea serviciilor de leasing operațional și financiar, precum și transferul costului în prețurile finale. Deducerea de 50% atenuează semnificativ aceste efecte, păstrând totodată un randament bugetar substanțial.

În cazul menținerii unei restricții mai severe, propunem cel puțin completarea listei de excepții cu activitățile pentru care vehiculul constituie instrumentul nemijlocit al prestației: transport de pasageri (taxi), închiriere de autovehicule, leasing, școli auto, servicii de curierat și pază.

8) Anularea intenției de a acciza băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori

Ne exprimăm îngrijorarea față de această inițiativă. Considerăm că măsura are un caracter discriminatoriu, vizează o categorie restrânsă de produse și nu este fundamentată pe o analiză completă de impact economic, fiscal, social și administrativ.

Sectorul băuturilor contribuie semnificativ la economia națională prin locuri de muncă, investiții, contribuții fiscale, dezvoltarea lanțurilor de distribuție, retail, HoReCa, logistică, ambalaje și servicii conexe. Într-un context economic marcat de costuri ridicate, inflație și presiuni asupra puterii de cumpărare, introducerea unei noi poveri fiscale ar putea afecta întreaga economie formală conectată la acest sector.

Acciza propusă riscă să genereze creșteri de prețuri la raft, reducerea volumelor comercializate legal, scăderea investițiilor, presiuni asupra locurilor de muncă și diminuarea veniturilor fiscale conexe, inclusiv TVA, impozite salariale și contribuții sociale. Totodată, consumatorii s-ar putea orienta către produse

neaccizate, mai ieftine sau comercializate informal, ceea ce ar reduce eficiența fiscală a măsurii și impactul urmărit asupra sănătății publice. Considerăm important de subliniat și caracterul regresiv al măsurii, deoarece creșterea prețurilor ar afecta disproportațional gospodăriile cu venituri mici și medii. În plus, aplicarea accizei poate crea dificultăți administrative și tratament inegal între operatorii economici fiscalizați și alte categorii de produse preparate sau comercializate în afara unor mecanisme clare de trasabilitate, etichetare și control, inclusiv în sectorul HoReCa.

Un alt aspect critic este suprapunerea acestei accize cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, prevăzută pentru ianuarie 2027. Această reformă presupune deja investiții și obligații operaționale semnificative pentru operatorii din sectorul băuturilor. Introducerea unei noi accize în aceeași perioadă ar crea o povară cumulativă disproportațională asupra companiilor și consumatorilor.

În acest context, solicităm retragerea accizei propuse și inițierea unui proces real de consultare cu mediul de afaceri. Orice măsură viitoare ar trebui să fie precedată de o analiză completă de impact și de identificarea unor soluții predictibile, nediscriminatorii și bazate pe date, care să protejeze sănătatea publică, investițiile, locurile de muncă, consumatorii și economia formală. Această analiză ar trebui să includă inclusiv riscul de tratament inegal între produsele industriale fiscalizate și băuturile preparate în HoReCa – precum limonade, ceaiuri reci, băuturi mixate sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate pe loc – care pot fi similare din perspectiva consumului, dar diferă semnificativ în ceea ce privește trasabilitatea, etichetarea și controlul. În opinia noastră, soluțiile alternative ar trebui să se bazeze pe educație, informare, reformulare voluntară, etichetare clară și parteneriat public-privat, astfel încât obiectivele de sănătate publică să fie atinse fără a afecta disproportațional mediul de afaceri, consumatorii și economia formală.

9) Includerea dreptului la restituirea accizei la motorina pentru companiile din sectorul zootehnic

Proiectul politicii fiscale prevede completarea articolului 125 cu alineatul (8) prin introducerea unei cote redusă a accizei pentru motorină utilizată drept carburant în scopul lucrărilor agricole și horticole, dar care nu va depăși 90 % din cota standard a accizelor achitate. Aplicarea prezentei facilități se efectuează prin rambursarea sumei ce corespunde diferenței dintre cota standard a accizelor și cea redusă.

Această normă limitează dreptul legitim al companiilor din sectorul zootehnic de a restitui acciza la motorina (astfel cum este aplicabil la moment), limitînd acest drept doar pentru lucrări agricole și articole. O astfel de abordare pune o presiune masivă asupra costurilor pentru companiile din sectorul zootehnic, scade din competitivitatea produselor autohtone, dar și creează premise pentru un tratament neechitabil în funcție de sectorul economic în care activează compania. Prin urmare, menținerea acestui drept și pentru companiile din sectorul agricol reprezintă un pas ferm în sprijinirea sectorului și reglarea balanței comerciale, cu impact pozitiv asupra întregii economii.

10) Păstrarea facilității la contribuții de asigurări sociale pentru angajatori/angajați din agricultură

Proiectul politicii fiscale prevede aplicarea cotei unice de 21% a contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații din sectorul agricol, eliminând cota actuală de 24%, din care 6% este compensată din buget.

Ponderea agriculturii în formarea PIB și economia națională a înregistrat o scădere semnificativă în ultima perioadă. Astfel, în perioada 2014-2023 contribuția agriculturii la formarea PIB a scăzut practic de două ori - de la 14,1% în 2014 la doar 7,7% în 2025. Sectorul agricol contribuie nu doar la formarea PIB și VAB, ci și la crearea locurilor de muncă. În 2023 acest sector a angajat 14 % din totalul forței de muncă și, astfel, reprezintă încă o activitate economică importantă.

Populația ocupată în sectorul informal pe activități economice continuă să dețină o pondere semnificativă în agricultură. Astfel, pentru perioada analizată se observă menținerea unui trend mediu al ponderii ocupării informale în agricultură de cca 60% din totalul locurilor informale. În altă ordine de idei, sectorul formal este principalul generator de dezvoltare economică și creștere, al asigurării transparenței în ocupare, reducerii economiei tenebre, respectiv al creșterii veniturilor bugetare din impozite și contribuții obligatorii de asigurări sociale și prime de asigurări medicale.

Potrivit unui studiu efectuat anterior de EBA Moldova, trendurile crescătoare ale fondului de salarizare înregistrate de angajatorii din agricultură și a numărului de companii care aplică facilitatea la contribuții de asigurări sociale în agricultură în perioada analiză, indică un nivel sporit de interes față de această facilitată. Pentru toată perioada analizată, ponderea contribuției de asigurări sociale debursate din buget raportată în fondul de salarizare a fost una practic constată înregistrând valori de cca 3% din fondul total de salarizare declarat de angajatorii din agricultură. Gradul de intensitate al facilității oferite angajatorilor din agricultură a variat pe parcursul anilor analizați, fiind diminuat semnificativ de la 38.5% reducere din cota standard aplicabilă în 2006, la 25% reducere din cota standard aplicabilă în prezent.

Eliminarea facilității existe nu stimulează sectorul agricol și nu încurajează crearea afacerilor noi, nu oferă pârgii noi pentru diminuarea tenebrității sectorului, având un impact negativ în colectările bugetare, dar și a ratei de ocupare a forței de muncă. Sectorul agricol prezintă în mod sistemic productivitate pe angajat și marje brute sub media națională. Costul muncii este o componentă semnificativă a costului total de producție, fără posibilitate de absorbție a unor șocuri suplimentare. Producătorii agricoli nu vor putea translata creșterea costurilor cu munca în prețul de vânzare — prețurile sunt formate de piața regională și de importurile concurente din Polonia, Ucraina, România. În context merită menționat faptul că multe state UE aplică regimuri speciale de contribuții sociale pentru sectorul agricol (Polonia — sistemul KRUS, Franța — MSA, Spania — REASS), recunoscând specificitatea sectorului și protejând forța de muncă rurală.

Astfel, solicităm să fie menținută cotei reduse a contribuțiilor de asigurări sociale pentru sectorul agricol (21%-6%), fapt apreciat ca un răspuns eficient și prompt în dezvoltarea sectorului agricol din Republica Moldova, în mod special, ca răspuns eficient la impactul negativ al multiplelor crizelor ce afectează dezvoltarea sectorului.

11) Păstrarea facilității la contribuții de asigurări sociale pentru angajatori-companii cu investiții străine/salariații acestora

Solicităm să fie menținut conceptul actual privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii a lucrătorilor din întreprinderile cu investiții străine prevăzut în articolul 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător.

Menținerea acestui concept este imperativ pentru a evita dubla impunere a costurilor sociale și creșterea disproporționată a costurilor salariale pentru lucrătorii străini (care nu-si dau acordul) din companiile cu investiții străine. Lucrătorii străini din aceste companii activează în Republica Moldova pe o perioadă determinată și își păstrează continuitatea în sistemul de protecție socială din țara de reședință, contribuțiile fiind deja integrate în structura lor de salarizare. Având în vedere caracterul temporar al activității lor și lipsa unei legături reale cu sistemul de asigurări sociale din Moldova (de ale cărui prestații pe termen lung nu vor beneficia), obligarea companiilor la plata acestor contribuții ar încălca principiul echității fiscale și sociale și ar reduce sever atractivitatea investițională a țării. Menționăm că sistemul public de asigurări sociale se bazează pe principiul contribuției în schimbul unor beneficii viitoare, ori aceste persoane nu pot miza și nici nu doresc să fie partea a sistemului local de beneficia sociale viitoare.

12) Revizuirea limitei propuse pentru deducerea cheltuielilor cu taxele de aderare și cotizații de membru

Salutăm intenția Ministerului Fianțelor de a include un alt mecanism de deducere a cheltuielilor cu taxele de aderare și cotizații de membru destinate activității patronatelor, fundațiilor și altor asociații de reprezentare a activității de întreprinzător. În prezent plafonul de deductibilitate este raportat la anumiți indicatori și constituie (i) 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau (ii) valoarea ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern, aplicabil întregii valori a taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru suportate pe parcursul perioadei fiscale.

Proiectul propus al politicii fiscale modifică abordarea de a stabili plafonul în funcție de fondul de salarizare la un alt indicator – cifra de afaceri, limitând însă la 0,05%. Ținem să menționăm că plafonul de 0.05% din

cifra de afaceri este unul foarte mic și nu asigură deductibilitatea integrală unor astfel de cheltuieli, fiind afectați în mod special companiile cu rulaje mici ale cifrei de afaceri. În context, merită menționat faptul că calitatea de membru a unei asociații de profil sau de reprezentare reprezintă o chestiune indispensabilă în cadrul activității de întreprinzător, companiile organizându-și activitatea la nivel asociativ și nu în mod individual. Mai mult, de regula, companiile sunt membre a câtorva asociații, fapt care implică un cost mai mare cu aderarea, iar limitarea deducerii la 0,05% din cifra de afaceri reprezintă o povară fiscal suplimentară și neargumentată.

Astfel, solicităm să fie revizuită această limită prin raportarea la 5% din cifra de afaceri pentru a reflecta în mod fidel scopul real al acestor taxe, dar și pentru a alinia altor limite prevăzute prin proiectul politicii fiscale (ex. Deducerea cheltuielilor cu donații în limita de 5% din cifra de afaceri).

13) Revizuirea cadrului propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor aferente Prețurilor de Transfer

Proiectul politicii fiscale include anumite reguli speciale/derogări aferente modului în care vor fie efectuate controalele fiscale aferente Prețurilor de Transfer și aplicate sancțiuni și penalități.

Astfel, art.214 alin.(8) din Codul fiscal se propune a fi amendat în sensul admisibilității efectuării controalelor fiscal repetate dacă acestea țin de verificarea corectitudinii și stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului. Totodată, articolul 234 din Codul fiscal se propune a fi amendat prin privarea contribuabilului la absolvirea de răspundere pentru încălcarea legislației, atunci când se efectuează un control repetat privind verificarea tranzacțiilor conform principiului lungimii brațului. În astfel de cazuri, aplicarea amenzilor și penalităților se face în modul prevăzut de Codul fiscal.

În context, ținem să subliniem faptul că încă de la anunțarea noii legislații privind prețurile de transfer, EBA Moldova, alături de alte organizații și experți, și-a exprimat în mod constant îngrijorarea față de modul practic în care vor fi implementate și, corelativ, supuse verificării aceste cerințe. Astfel, a fost reiterat faptul că atât mediu de afaceri, cât și autoritatea fiscală din Republica Moldova este încă în proces de dezvoltare a cunoștințelor sale și există un număr limitat de inspectori fiscali care ar putea efectua independent inspecții privind prețurile de transfer. Ca atare, s-a solicitat aplicarea unei perioade de tranziție/de adaptare, fără aplicarea sancțiunilor și penalităților pentru neconformarea corespunzătoare cerințelor în materie de prețuri de transfer.

Propunerile legate de efectuarea re-controalelor și sancționarea contribuabililor, ridică întrebări fundamentale cu privire la rațiunea din spatele acestor modificări, având în vedere discuțiile și angajamentele agreeate anterior, dar și impactul absolut nefondat la acestor modificări asupra mediului de afaceri. Pe cale de consecință, solicităm să fie revizuit cadrul propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor aferente Prețurilor de Transfer.

14) Revizuirea noului mecanism de impozitare a veniturilor salariale

În conformitate cu Art. II din proiectul de lege, se propune modificarea Codului fiscal, inclusiv a art. 15 lit. a), care stabilește cotele impozitului pe venit pentru persoanele fizice, respectiv 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei, precum și a art. 88 alin. (1), potrivit căruia fiecare angajator care plătește salariului salariu, inclusiv primele și facilitățile acordate, este obligat să calculeze, să rețină și să achite din aceste plăți impozitul pe venit determinat conform cotei minime prevăzute la art. 15 lit. a).

Aplicarea exclusivă la sursă a cotei minime prevăzute la art. 15 lit. a), astfel cum rezultă din modificările propuse la Art. II, poate conduce, în cazul salariatilor al căror venit anual impozabil depășește plafonul de 1 000 000 lei, la apariția unei obligații suplimentare de plată la momentul depunerii declarației cu privire la impozitul pe venit. O asemenea soluție diminuează, în practică, eficiența mecanismului de reținere la sursă și transferă asupra salariatului obligații suplimentare de declarare și achitare a diferenței de impozit. În măsura în care venitul din muncă reprezintă categoria de venit pentru care mecanismul de reținere la sursă ar trebui să funcționeze cât mai complet și previzibil, este oportun ca reglementările propuse la Art. II din proiect, în partea ce vizează art.15 lit. a) și art.88 alin. (1) din Codul fiscal, să permită o corelare mai

bună între cota finală datorată și mecanismul efectiv de reținere la sursă. O asemenea abordare ar contribui atât la simplificarea administrării pentru angajatori, cât și la reducerea cazurilor în care salariații sunt obligați să depună declarația anuală exclusiv pentru achitarea diferenței de impozit. În acest sens, propunem completarea dispozițiilor de la Art. II – Codul fiscal, prin introducerea, în art. 88, a unor prevederi exprese privind posibilitatea aplicării cotei majorate de 15% de către angajator, fie în cazul depășirii plafonului de venit în cadrul sumelor achitate de același angajator, fie la cererea scrisă a salariatului, în scopul reducerii cazurilor în care acesta este obligat să depună declarația cu privire la impozitul pe venit exclusiv pentru achitarea suplimentară a diferenței de impozit.

În ceea ce privește art. XXIV alin.(3) din proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), considerăm necesară clarificarea expresă a mecanismului de recalcul aferent menținerii salariului net, astfel încât acesta să fie aplicat în mod uniform și echitabil tuturor salariaților și angajatorilor. În opinia noastră, recalculul ar trebui efectuat fără luarea în considerare a scutiților personale aplicabile anterior modificărilor și fără includerea stimulentei fiscale instituite prin noul regim. O asemenea soluție ar permite compararea obiectivă a efectelor vechiului și noului mecanism de impozitare, ar evita tratamentele diferențiate determinate de situația fiscală individuală a salariaților și ar reduce dificultățile de administrare pentru angajatori. Considerăm că o asemenea precizare este necesară pentru aplicarea coerentă și previzibilă a normei tranzitorii.

Totodată, considerăm necesar să fie avut în vedere că modificările propuse în materia salarizării au impact direct asupra modului de calcul, evidentă și raportare a obligațiilor fiscale aferente salariilor. Implementarea acestora presupune ajustarea softurilor de salarizare și a proceselor interne ale angajatorilor, ceea ce necesită timp, resurse și investiții suplimentare. Din acest motiv, apreciem că noile reguli trebuie să fie clare, previzibile și să permită o adaptare rezonabilă din partea angajatorilor.

15) Corelarea momentului apariției obligației fiscale aferente taxelor locale cu existența și exploatarea efectivă a obiectului impunerii

Proiectul de modificare a Codului fiscal propune amendarea art.293 alin.(5), în sensul stabilirii unui mecanism unitar de calculare a taxelor locale aferente obiectelor impunerii supuse procedurii de notificare sau autorizare. Înțelegem rațiunea acestei modificări, respectiv necesitatea uniformizării modului de administrare a taxelor locale. Totuși, redacția propusă, potrivit căreia obligația fiscală se calculează „din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și până în data de sfârșit a acestuia”, creează riscul apariției obligației fiscale înainte ca obiectul impunerii să existe în fapt, să fie finalizat, recepționat, pus în exploatare sau utilizat în activitatea economică.

În acest sens, atragem atenția că autorizația de construire reprezintă doar actul permisiv prin care se autorizează executarea lucrărilor de construcție și este aferentă exclusiv etapei de edificare a obiectului, fără a confirma existența fizică, finalizarea, recepția, punerea în exploatare sau utilizarea economică a acestuia. Prin urmare, utilizarea termenului de valabilitate al autorizației de construire drept criteriu pentru apariția obligației fiscale confundă două etape juridice distincte: etapa executării lucrărilor și etapa exploatării obiectului. Or, taxele locale aferente unor obiecte ale impunerii, inclusiv dispozitivelor publicitare, trebuie să fie corelate cu existența și exploatarea efectivă a obiectului, nu cu simpla existență a unui act administrativ care permite executarea lucrărilor. În caz contrar, contribuabilul ar putea fi obligat să achite taxa pentru un obiect inexistent, nefinalizat sau neexploatat, ceea ce contravine principiilor certitudinii, echității și proporționalității fiscale.

Astfel, solicităm substituirea redacției propuse cu o formulare care să prevadă că, în cazul obiectelor impunerii supuse procedurii de autorizare, obligația fiscală apare din data punerii în exploatare a obiectului impunerii și se aplică până la data încetării exploatării acestuia, suspendării/anulării dreptului de exploatare sau radierei obiectului, în condițiile legislației în vigoare. Totodată, pentru o administrare fiscală corectă, autoritățile competente urmează să asigure accesul organelor cu funcții de control la informațiile privind notificările, autorizațiile, punerea în exploatare, suspendarea, încetarea și radierea activităților sau obiectelor impunerii, prin intermediul resurselor informaționale relevante. Această abordare va asigura armonizarea normelor fiscale cu legislația din domeniul urbanismului, construcțiilor și publicității, va

reduce riscul interpretărilor contradictorii și al litigiilor fiscale și va garanta un tratament fiscal echitabil pentru mediul de afaceri.

16) Excluderea contribuțiilor transferate în fondurile de pensii facultative din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii

În contextul modificărilor propuse la Anexa nr. 3 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, considerăm necesară completarea pct. 9.2. cu o prevedere expresă care să excludă din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii contribuțiile transferate în fondurile de pensii facultative, în limita prevăzută de art.67 din Codul fiscal. Această completare este necesară pentru crearea unor premise reale de dezvoltare a instrumentelor de economisire pe termen lung și de stimulare a participării angajatorilor și angajaților la sistemul pensiilor facultative. Or, deși Codul fiscal permite deducerea contribuțiilor la fondurile de pensii facultative, atât pentru contribuțiile angajatului, cât și ale angajatorului, în limita stabilită de lege, includerea acestor sume în baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale diminuează atractivitatea mecanismului și limitează dezvoltarea acestui instrument.

În condițiile în care sistemul public de pensionare se confruntă cu presiuni tot mai mari generate de tendințele demografice, natalitatea redusă, migrația populației economic active și insuficiența pensiilor publice pentru asigurarea unui nivel de trai decent, dezvoltarea fondurilor de pensii facultative devine o necesitate economică și socială. Aceste fonduri pot avea un impact dublu: pe de o parte, asigură o sursă suplimentară de venit pentru viitorii pensionari, iar pe de altă parte, contribuie la mobilizarea resurselor financiare interne și la crearea unei surse suplimentare de investiții pentru dezvoltarea economiei naționale. În acest sens, contribuțiile la fondurile de pensii facultative urmăresc, în esență, același obiectiv ca și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii — asigurarea unui venit la vârsta pensionării — motiv pentru care tratarea lor ca bază suplimentară de calcul pentru contribuții sociale creează o sarcină fiscală nejustificată și descurajează utilizarea mecanismului. Instituirea unui asemenea mecanism ar fi compatibilă cu practicile europene și ar contribui la reducerea dezavantajului competitiv al angajatorilor și salariaților din Republica Moldova față de cei din statele membre ale Uniunii Europene, unde contribuțiile la fondurile de pensii facultative beneficiază de un tratament fiscal și social stimulat. Prin această măsură, statul ar crea condiții mai favorabile pentru dezvoltarea Pilonului III de pensii, ar încuraja economisirea pe termen lung, ar consolida protecția financiară a populației la vârsta pensionării și ar susține acumularea unor resurse investiționale suplimentare în economia națională.

17) Alte propuneri ce țin de sectorul agricol

Agricultura reprezintă un sector strategic al economiei Republicii Moldova. În contextul dificultăților economice, al schimbărilor climatice și al concurenței sporite internațional pentru exportatorii moldoveni de produse agricole, precum și concurenței din import, considerăm că politica fiscală trebuie să stimuleze și nu să descurajeze activitatea producătorilor agricoli persoane fizice și juridice. Pe cale de consecință, solicităm să fie evaluate/implementate următoarele propuneri:

- **Mentținerea cotei de 8% TVA pentru produsele horticoale și agricole primare** - Trecerea de la 8% la 20% TVA pentru legume, fructe, nuci, cereale și alte produse primare în formă naturală ar genera o creștere bruscă a prețurilor la consumator și ar reduce competitivitatea exporturilor moldovenești față de producătorii din UE care beneficiază de cote reduse similare. De altfel, chiar acquis-ul UE (Directiva 2006/112/CE) permite explicit cote reduse pentru produsele alimentare agricole neprocesate. Republica Moldova este printre dintre producători și exportatori semnificativi de nuci din Europa. Sectorul implică zeci de mii de gospodării rurale. O cotă de 20% TVA ar afecta direct competitivitatea la export și ar crea presiuni pentru evaziune fiscală prin sub-declararea prețurilor de achiziție. Prin urmare, solicităm ca la art.96 litera b) liniuța a cincea din CF prevederile referitoare la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv nucile și produsele derivate din nuci să nu fie abrogate și să rămână în vigoare. În cazul în care nu se reușește menținerea întregii liniuțe a cincea, se poate

propune un amendament mai restrâns și mai ușor de adoptat politic (cota 8% TVA aplicabilă la nucile și produsele derivate din nuci, în formă naturală, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare 0802, 0813, 2008 19)

- **Eliminarea termenului limită sau prelungirea regimului special Cap.10³ din CF - lui**
 - Proiectul de lege limitează aplicarea regimului prevăzut la art.69¹⁴ și 69¹⁵ la subiecții înregistrați la SFS până la 31.12.2026 inclusiv. Totodată, proiectul nu stabilește expres care va fi regimul fiscal aplicabil persoanelor fizice care se vor înregistra după 01.01.2027 pentru desfășurarea activităților agricole. Această lipsă de claritate poate genera interpretări diferite și creează incertitudine pentru persoanele care intenționează să inițieze activități agricole în viitor. Considerăm necesară reglementarea expresă a regimului fiscal care va fi aplicat acestor contribuabili pentru a asigura predictibilitatea și securitatea raporturilor fiscale. Precizăm faptul că persoanele fizice care activează ca intermediari în achizițiile agricole, în special în domeniul nucilor, fructelor și legumelor sunt adesea din mediul rural și nu au alternative imediate de reorganizare.
- **Mentținerea cotei de 6% a impozitului pe venit la sursă pentru livrările agricole** - Sector agricol este un sector de risc maxim, producția agricolă fiind expusă unor factori imprevizibili și devastatori: secetă prelungită, grindină, înghețuri târzii, inundații, atacuri de dăunători. Aceste riscuri nu pot fi controlate de producător și pot anihila într-o singură noapte recoltele unui an întreg. Mai mult, prețurile la combustibili, semințe, îngrășăminte, pesticide, piese de schimb și forța de muncă au înregistrat creșteri semnificative în ultimii ani, erodând marjele de profit ale producătorilor mici și mijlocii. Totodată, producătorii agricoli nu sunt formatori de preț; ei acceptă prețurile impuse de piață, care variază sezonier și de la an la an, fără nicio predictibilitate. Orice majorare a impozitului se reflectă direct în diminuarea venitului real al agricultorului, reducându-i puterea de consum și capacitatea de a-și asigura un trai decent. În condițiile în care munca agricolă este deja una dintre cele mai grele și puțin atractive, iar veniturile sunt instabile, majorarea poverii fiscale va descuraja și mai mult persoanele fizice să producă și să livreze marfa obținută. E important de menționat ca impozitul la sursa de plata se retine de la tot volumul de marfa achiziționat, care ulterior este supus procesării, având deșeuri în pierderi semnificative (coaja, produse alterate, uscarea, corpuri străine s.a.). Deci la produsul finit acest impozit are o influență mult mai mare decât cota stabilită. Astfel, solicităm să fie menținută cota de 6% la art. 90¹ alin. (3⁵) din CF sau cel puțin introducerea unei perioade de tranziție.
- **Lipsa de fundamentare a cotei de 15% pentru sumele peste 1.000.000 lei potrivit art.69¹⁸** – Producătorii agricoli persoane fizice comercializează frecvent producția agricolă către mai mulți cumpărători (persoane juridice) pe parcursul aceluiași an fiscal. În lipsa unui sistem electronic administrat de autoritatea fiscală, care să permită verificarea în timp real a veniturilor cumulate ale contribuabilului din toate sursele relevante, aplicarea pragului de 1 000 000 lei este dificil de administrat și poate genera numeroase situații de neconformare involuntară. Mai mult, venitul intermediarului agricol este un venit brut din comerț, nu un venit net. Din suma de 1,5 milioane lei încasată de la agentul economic achiziționar, intermediarul plătește la rândul său persoanele fizice de la care a cumpărat producția – marjele reale sunt de ordinul a 10–20% din suma tranzacționată. De asemenea pot fi întreprinse anumite lucrări asupra producției date (spargerea, selectarea s.s.) care tot au un cost. Aplicarea cotei de 15% la venitul brut înseamnă, în practică, impozitarea unei mari părți din costul de achiziție, nu a profitului real. Plafonul de 1.000.000 lei corespunde unui volum modest de activitate în sectorul nucifer sau fructifer. Un intermediar activ care colectează producția din mai multe sate depășește cu ușurință acest prag. De asemenea nu se ia în calcul costul anumitor produse, precum nucile, care este de zeci de ori (de ex. nucile 100 -150 lei/kg, iar prunele 4 lei/kg) mai scump decât alte produse fructifere. Cota de 15% peste prag va genera fragmentarea artificială a activității, prin înregistrarea mai multor persoane din aceeași familie sau gospodărie, tocmai pentru a rămâne sub prag ceea ce este contrară scopului de simplificare fiscală declarat al proiectului. Republica Moldova este printre țările lidere (primele 10) producător mondial de nuci. Lanțul de achiziție se bazează în proporție covârșitoare pe intermediari persoane fizice din mediul rural care colectează de la gospodăriile individuale. Aceștia operează cu marje mici, pe volume mari, și nu au capacitatea administrativă de a se reorganiza ca persoane juridice. Impozitarea la 15% a venitului brut peste 1.000.000 lei ar face activitatea nerentabilă și ar fragmenta lanțul de colectare, cu efect direct negativ asupra prețurilor plătite producătorilor primari.

- **Necesitatea indexării plafonului de 1,2 milioane lei prevăzut la Cap. 10³** — Plafonul de 1,2 milioane lei nu a fost actualizat de ani buni în raport cu inflația și creșterea prețurilor agricole. Menținerea unui plafon real mai aproape de activitatea curentă a intermediarilor reduce riscul de ieșire forțată din regim și de fragmentare artificială a activității.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Executor: Sandra DOLGHII
Email: sandra.dolghii@eba.md
Tel. 022 907025, 069949404